

Upognjeno rebro: Nuruddin Farah

»Bog je ustvaril žensko iz upognjenega rebra; in kdorkoli ga je skušal zravnati, ga je zlomil.«
Somalski pregovor

Če bi vam povedala za zgodbo, ki govori o dekletu, ki se odloči upreti zahtevam družbe, v tem primeru, dogovorjeni poroki s starcem, do katerega čuti zgolj gnus in odpor; ter vas vprašala v katero zgodovinsko obdobje bi zgodbo umestili, bi se odgovori verjetno gibali okoli začetka 20. stoletja in nazaj v še bolj oddaljeno preteklost. Verjetno bi se vam pred očmi verjetno odvrti črno-beli film v katerem poleg nesrečnega dekleta nastopajo po vsej verjetnosti še vitezi zmaji in zlobne čarovnice. Roman je dejansko, nastal leta 1970, izpod peresa somalskega pisatelja Nuruddina Faraha; in nikakor ni zgodba včerajšnjega dne, ampak nekaj, kar se dogaja danes in se bo dogajalo še dolgo v prihodnosti.

Glavna tematika zgodbe nikakor ni poskus prisilne poroke, ki se mu pripovedovalka zgodbe, približno 18 letno dekle Ebla; izogne z pobegom v mesto. To je pravzaprav le en izmed simptomov tradicije in načina življenja, ki je za povprečnega zahodnjak predstavljen približno ravno toliko, kot življenje med prej omenjenimi vitezi in zmaji. V zgodbi izvemo o načinu življenja v nomadski skupnosti, vlogi ženske nasproti moškemu ter živali nasproti človeku, o obrezovanju žensk, navadah ljudi, vraževerju; skozi Eblino oči in misli, ter njene poskuse najti svoj prostor pod soncem, kraj, kjer bi lahko živela v skladu s seboj in ne po določilih drugih ljudi. Ti poskusi jo vodijo iz podeželske družinske skupnosti v mesto, do poroke, prevare in nazadnje do negotovega zaključka oz. neke vrste »ne-zaključka«, saj se roman konča preden pride do razpleta dogodkov, ki so odločujoči za Eblino nadaljnjo usodo. Na nek način zaključek sploh ni potreben, saj je sporočilo zgodbe posredovano že veliko prej. Ebla živi v svetu, v katerem za drugače misleče ljudi ni prostora, in katerega namen je, da rebra ostanejo upognjena, ali pa se zlomijo.

Vendar pa Upognjeno rebro ni le zgodba o tragični vlogi ženske v somalski družbi, ampak je, ne glede na to da je postavljena v nek popolnoma drugačen svet, kot smo ga vajeni; zgodba, ki jo z lahkoto prenesemo v katero koli kulturo in katerikoli čas. Je zgodba, ki govori o neenakosti, razlikah in nerazumevanju med ljudmi. O razlikah med meščanom in prebivalcem podeželja, izobraženim in neizobraženim, o razlikah med pripadniki različnih kultur in religij ... Sama pripoved je slikovita in preprosta, postavlja pa nam vprašanja, katera si zavestno postavi le redko kdo med nami. Vprašanja o izvoru neenakosti, pravice enega človeka odločati o usodi drugega ... Vprašanja, ki so nadvidezno tako preprosta... vendar nanje še vedno nimamo odgovora.

Tamara Mijatović